

UNIwersYTET
IM. ADAMA MICKIEWICZA
W POZNANIU

Techniki sprzężone w analizie śladowej: FIAS/ICP-MS, HPLC/ICP-MS i LA/ICP-MS

Sylabus zajęć

Informacje podstawowe

Kierunek studiów Chemia dla inżynierów	Cykl dydaktyczny 2023/24
Specjalność -	Kod zajęć 02CHIS.41P.01807.23
Jednostka organizacyjna Wydział Chemii	Języki wykładowe polski
Poziom studiów studia drugiego stopnia podyplomowe	Obligatoryjność Obowiązkowy
Forma studiów studia stacjonarne	Blok zajęciowy Przedmioty podstawowe
Profil studiów profil ogólnoakademicki	
Koordinator zajęć	Anetta Hanć
Prowadzący zajęcia	Anetta Hanć, Izabela Komorowicz, Adam Sajnog
Okres Semestr 1	Forma zajęć / liczba godzin / forma zaliczenia • Wykład: 15, Egzamin • Laboratorium: 30, Zaliczenie z oceną
	Liczba punktów ECTS 4

Cele kształcenia dla zajęć

Kod	Cel
C1	Przekazanie wiedzy z zakresu nowoczesnych technik pomiarowych do jakich należą techniki sprzężone; poznanie możliwości i ograniczeń prowadzenia analiz w trzech wymiarach; rozwinięcie umiejętności doboru właściwej techniki sprzężonej w zależności od celu badań.
C2	Przekazanie wiedzy o technikach sprzężonych opartych o wykorzystanie: spektrometrii mas MS; spektroskopii w podczerwieni IR; spektroskopii magnetycznego rezonansu jądowego NMR.
C3	Przekazanie wiedzy dotyczącej technik łączących on-line etap rozdzielania z etapem oznaczania analitów oraz identyfikacji metodą spektrometrii mas; umiejętność zastosowania technik sprzężonych HPLC/ICPMS oraz LA/ICPMS w analityce chemicznej.
C4	Wyrobienie umiejętności zastosowania technik sprzężonych HPLC/ICPMS oraz LA/ICPMS w analityce chemicznej; umiejętność wskazania możliwości i ograniczeń analizatorów oraz detektorów.
C5	Przekazanie wiedzy o możliwościach i ograniczeniach technik sprzężonych stosowanych w analizie śladowej, specyjalnej oraz analizie in-situ próbek stałych z uwzględnieniem specyfiki matrycy, wymogów przygotowania próbek, identyfikacji i kwantyfikacji analitów.
C6	Przekazanie wiedzy dotyczącej metod podstawowych (definitywnych).
C7	Wyrobienie umiejętności prawidłowego zachowania i pracy zgodnie z zasadami BHP podczas zajęć laboratoryjnych.
C8	Wyrobienie umiejętności samodzielnej pracy laboratoryjnej, interpretowania wyników i wnioskowania.

Wymagania wstępne

Brak wymagań wstępnych.

Efekty uczenia się dla zajęć

Kod	Efekty uczenia się dla zajęć w zakresie	Efekty uczenia się dla kierunku	Metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się dla zajęć
Wiedzy - Student/ka:			
W1	zna definicję technik sprzężonych; potrafi podać przykłady technik sprzężonych w zależności od celu ich zastosowania.	CHI_K4_W01, CHI_K4_W06	Egzamin pisemny, Kolokwium pisemne
W2	zna metody rozdzielania oraz metody detekcji, które są stosowane w technikach sprzężonych; potrafi wskazać ich zalety i ograniczenia.	CHI_K4_W01, CHI_K4_W02, CHI_K4_W04	Egzamin pisemny, Kolokwium pisemne, Raport
W3	zna podstawy procesów fizykochemicznych zachodzących podczas pomiaru.	CHI_K4_W02	Egzamin pisemny, Raport
W4	zna rolę, sposób działania oraz rodzaje analizatorów i detektorów stosowanych w technikach sprzężonych.	CHI_K4_W01, CHI_K4_W06	Egzamin pisemny, Kolokwium pisemne, Raport
W5	zna sposoby i mechanizmy jonizacji podczas oznaczania próbek ciekłych i stałych.	CHI_K4_W01, CHI_K4_W06, CHI_K4_W07	Egzamin pisemny, Kolokwium pisemne, Raport
W6	zna i rozumie interferencję spektralną i niespektralną występującą podczas pomiarów.	CHI_K4_W01, CHI_K4_W02	Egzamin pisemny, Kolokwium pisemne, Raport

Kod	Efekty uczenia się dla zajęć w zakresie	Efekty uczenia się dla kierunku	Metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się dla zajęć
Umiejętności - Student/ka:			
U1	potrafi wybierać odpowiednie sposoby przygotowania próbek w zależności od stosowanej techniki sprzężonej.	CHI_K4_U02, CHI_K4_U06	Egzamin pisemny, Raport
U2	potrafi pracować w laboratorium chemicznych, zaplanować pomiary z zastosowaniem technik sprzężonych ze szczególnym uwzględnieniem HPLC/ICPMS oraz LA/ICPMS.	CHI_K4_U06, CHI_K4_U07, CHI_K4_U08	Kolokwium pisemne, Raport
U3	potrafi stosować terminologię chemiczną zgodną z IUPAC.	CHI_K4_U13, CHI_K4_U14	Egzamin pisemny, Raport
U4	potrafi analizować i opracowywać wyniki badań laboratoryjnych oraz przygotowywać raport końcowy z przeprowadzonych eksperymentów chemicznych i fizykochemicznych.	CHI_K4_U07, CHI_K4_U08, CHI_K4_U13, CHI_K4_U14	Kolokwium pisemne, Raport
U5	potrafi przygotować próbkę do pomiaru w zależności od celu analizy i stosowanej techniki pomiarowej.	CHI_K4_U01, CHI_K4_U06, CHI_K4_U07	Kolokwium pisemne, Raport
U6	potrafi identyfikować interferencje pomiarowe i potrafi im zapobiegać.	CHI_K4_U06, CHI_K4_U11	Kolokwium pisemne, Raport
U7	potrafi wskazać możliwości zastosowania technik sprzężonych w badaniach chemicznych oraz interdyscyplinarnych.	CHI_K4_U05, CHI_K4_U06, CHI_K4_U11, CHI_K4_U12	Kolokwium pisemne
Kompetencje społecznych - Student/ka:			
K1	jest gotów/gotowa do wykonywania doświadczeń chemicznych i fizykochemicznych zgodnie z zasadami BHP i potrafi krytycznie ocenić uzyskiwane wyniki badań.	CHI_K4_K03, CHI_K4_K05	Raport

Treści programowe dla zajęć

Lp.	Treści programowe dla zajęć	Efekty uczenia się dla zajęć	Formy zajęć
1.	Podstawowe informacje dotyczące technik sprzężonych. Definicja i rodzaje technik sprzężonych. Podział technik sprzężonych. Podstawowe pojęcia spektrometrii mas.	W1, U7	Wykład
2.	Sposoby wprowadzania próbek w spektrometrii mas. Rodzaje jonizacji (ICP, EI, CI, APCI, ESI, MALDI).	W2, W6, U1, U5, U6	Wykład, Laboratorium
3.	Rola i rodzaje analizatorów w spektrometrii mas. Detekcja jonów. Rozdzielczość. Tandemowa i wielokrotna spektrometria mas.	W2, W4, W5, U2	Wykład, Laboratorium
4.	Techniki rozdzielania stosowane w połączeniu ze spektrometrią mas, układy GC-MS i LC-MS. Chromatografia wielowymiarowa połączona ze spektrometrią mas.	W2, W3, U2, U5	Wykład, Laboratorium
5.	Analiza ilościowa w technikach łączonych. Identyfikacja związków. Interpretacja widm masowych. Analiza danych z wielowymiarowych technik sprzężonych.	W2, W6, U4, U5, K1	Wykład, Laboratorium

Lp.	Treści programowe dla zajęć	Efekty uczenia się dla zajęć	Formy zajęć
6.	Zastosowanie technik sprzężonych w analizach śladowych i specjacyjnych (HPLC/ICP-MS, HPLC/ESI-MS).	W3, W4, W5, U2, U4, U5, U6, K1	Wykład, Laboratorium
7.	Zastosowanie technik sprzężonych do analizy próbek stałych oraz bioobrazowania (LA-ICPMS, MALDI).	W3, W4, W5, U2, U4, U5, U6, K1	Wykład, Laboratorium
8.	Metody podstawowe (definitywne) stosowane w analityce chemicznej: metoda rozcieńczeń izotopowych (ICP-IDMS), neutronowa analiza aktywacyjna (NAA).	U3	Wykład

Informacje dodatkowe

Forma zajęć	Metody i formy prowadzenia zajęć
Wykład	Wykład z prezentacją multimedialną wybranych zagadnień, Dyskusja, Demonstracje dźwiękowe i/lub video
Laboratorium	Rozwiązywanie zadań (np.: obliczeniowych, artystycznych, praktycznych), Metoda laboratoryjna, Pokaz i obserwacja, Metoda aktywizująca - "burza mózgów", Praca w grupach

Forma zajęć	Warunki zaliczenia zajęć
Wykład	<p>Egzamin zostanie przeprowadzony w formie pisemnej i obejmować będzie pytania otwarte oraz pytania testowe.</p> <p>Studenci, którzy nie uzyskają zaliczenia z ćwiczeń, nie mają prawa przystąpić do egzaminu.</p> <p>Skala ocen z zastosowanym rozkładem procentowym:</p> <ul style="list-style-type: none"> • bardzo dobry (bdb; 5.0): osiągnięcie przez studenta zakładanych efektów uczenia się na poziomie minimum 94,0%; • dobry plus (+db; 4.5): osiągnięcie przez studenta zakładanych efektów uczenia się w zakresie 87,0% - 93,9%; • dobry (db; 4.0): osiągnięcie przez studenta zakładanych efektów uczenia się w przedziale 80,0% - 86,9%; • dostateczny plus (+dst; 3.5): osiągnięcie przez studenta zakładanych efektów uczenia się w obszarze 75,0% - 79,9%; • dostateczny (dst; 3.0): osiągnięcie przez studenta zakładanych efektów uczenia się w granicach 60,0% - 74,9%; • niedostateczny (ndst; 2.0): brak osiągnięcia przez studenta zakładanych efektów uczenia się wynik poniżej 60,0%.

Forma zajęć	Warunki zaliczenia zajęć
Laboratorium	<p>Na każdym ćwiczeniu Student/ka przystępuje do kolokwium pisemnego z zagadnień podanych w skrypcie przeznaczonym do danego ćwiczenia. Kolokwium musi być pozytywnie zaliczone, żeby móc rozpocząć wykonywanie ćwiczeń w laboratorium.</p> <p>Wszystkie ćwiczenia muszą być zaliczone. W przypadku nieobecności ćwiczenie musi być odrobione wg harmonogramu ćwiczeń.</p> <p>Na ocenę końcową składają się: oceny uzyskane z kolokwiów, wykonanie ćwiczeń oraz raporty. Ocenę końcową z ćwiczeń laboratoryjnych można podwyższyć jedynie, pisząc kolokwium z całego materiału.</p> <p>Skala ocen z zastosowanym rozkładem procentowym:</p> <ul style="list-style-type: none"> • bardzo dobry (bdb; 5.0): osiągnięcie przez studenta zakładanych efektów uczenia się na poziomie minimum 94,0%; • dobry plus (+db; 4.5): osiągnięcie przez studenta zakładanych efektów uczenia się w zakresie 87,0% - 93,9%; • dobry (db; 4.0): osiągnięcie przez studenta zakładanych efektów uczenia się w przedziale 80,0% - 86,9%; • dostateczny plus (+dst; 3.5): osiągnięcie przez studenta zakładanych efektów uczenia się w obszarze 75,0% - 79,9%; • dostateczny (dst; 3.0): osiągnięcie przez studenta zakładanych efektów uczenia się w granicach 60,0% - 74,9%; • niedostateczny (ndst; 2.0): brak osiągnięcia przez studenta zakładanych efektów uczenia się wynik poniżej 60,0%.

Literatura

Obowiązkowa

1. W. Danikiewicz, Spektrometria mas - podstawy i zastosowania, PWN, 2021r.
2. M. Jarosz (red.) Nowoczesne techniki analityczne. Oficyna Wydawnicza Politechniki Warszawskiej, 2006 r.
3. W. Żyrnicki (red.) Spektrometria atomowa - możliwości analityczne. Wyd. Malamut, 2010.

Dodatkowa

1. J. Szpunar, R. Łobiński, R. Smith, Hyphenated Techniques in Speciation Analysis, RSC 2003
2. D. Barańkiewicz, E. Bulska (red.), Specjacja chemiczna- problemy i możliwości, Wyd. Malamut, 2009
3. J. Namieśnik, W. Chrzanowski, P. Szpinek, Nowe horyzonty i wyzwania w analityce i monitoringu środowiskowym. CEEAM Gdańsk (rozdział 8; rozdział 9)

Nakład pracy studenta i punkty ECTS

Rodzaje zajęć studenta	Średnia liczba godzin* przeznaczonych na zrealizowane rodzaje zajęć
Wykład	15
Laboratorium	30
Przygotowanie do zajęć	30
Przygotowanie do egzaminu	30
Przygotowanie raportu	5
Łączny nakład pracy studenta	Liczba godzin 110

Liczba punktów ECTS	ECTS 4
----------------------------	------------------

* godzina (lekcyjna) oznacza 45 minut

Efekty uczenia się dla kierunku

Kod	Treść
CHI_K4_K03	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do prawidłowego szacowania ryzyka przy przeprowadzaniu samodzielnie zaprojektowanych eksperymentów chemicznych
CHI_K4_K05	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do proponowania alternatywnych rozwiązań mających na celu zminimalizowanie negatywnego wpływu przemysłu chemicznego na środowisko
CHI_K4_U01	Absolwent/ka potrafi analizować i uzasadniać właściwości fizyko-chemiczne materiałów na podstawie przeprowadzonych badań
CHI_K4_U02	Absolwent/ka potrafi przeprowadzać procesy chemiczne, dobierać właściwe także pod względem ekonomicznym reagenty oraz oczyszczać otrzymane produkty
CHI_K4_U05	Absolwent/ka potrafi stosować zaawansowane metody obliczeniowe oraz statystyczne niezbędne do rozwiązywania, analizowania i wizualizacji problemów inżynierskich
CHI_K4_U06	Absolwent/ka potrafi stosować techniki analizy instrumentalnej do wyjaśnienia i interpretacji zjawisk chemicznych i fizykochemicznych
CHI_K4_U07	Absolwent/ka potrafi samodzielnie planować i wykonywać doświadczenia z uwzględnieniem zasad BHP oraz przeprowadzać krytyczną analizę uzyskanych wyników
CHI_K4_U08	Absolwent/ka potrafi wyszukiwać i wykorzystywać informacje uzyskane w bazach danych oraz źródłach literaturowych w celu zaplanowania i przeprowadzenia badawczego projektu chemicznego oraz interpretacji i dyskusji uzyskanych wyników
CHI_K4_U11	Absolwent/ka potrafi przedstawić złożony problem chemiczny lub technologiczny i zaproponować jego rozwiązanie
CHI_K4_U12	Absolwent/ka potrafi pogłębiać swoją specjalistyczną wiedzę w zakresie inżynierii chemicznej niezbędną do rozwiązania i prawidłowej interpretacji problemu badawczego
CHI_K4_U13	Absolwent/ka potrafi napisać pracę badawczą w języku polskim oraz krótkie doniesienie naukowe w języku obcym na podstawie własnych badań
CHI_K4_U14	Absolwent/ka potrafi wyrażać zdobytą wiedzę oraz prezentować uzyskane wyniki badań
CHI_K4_W01	Absolwent/ka zna i rozumie zaawansowane zagadnienia z zakresu chemii i inżynierii chemicznej
CHI_K4_W02	Absolwent/ka zna i rozumie pojęcia i zależności pozwalające na ilościowy opis zjawisk fizyko-chemicznych oraz materiałów
CHI_K4_W04	Absolwent/ka zna i rozumie zagadnienia dotyczące cyklu życia materiałów i aparatury chemicznej
CHI_K4_W06	Absolwent/ka zna i rozumie zaawansowane techniki laboratoryjne związane z projektowaniem i przeprowadzaniem syntezy chemicznej w tym na skalę przemysłową
CHI_K4_W07	Absolwent/ka zna i rozumie zaawansowane procesy technologii chemicznej oraz zasady bezpieczeństwa pracy w laboratorium chemicznym